*Lennart de Verdier*

# Replik till Ulf Tivéus genmäle:

Tivéus gör i sitt genmäle gällande att den av mig gjorda tolkningen av förarbetena är felaktig och att föreliggande praxis inte stöder min uppfattning. Vi kan nog vara överens om att förarbetena till lagstiftningen inte är helt klara. Enligt min uppfattning ger dock en läsning av kommitténs förslag jämfört med propositionen ett klart uttryck för att departementschefen haft en annan inställning än kommittén. Han uttalar ju att ”principen bör vara att en fullt betryggande täckning skall medges för förlustrisker” (s 255). Att det också skulle finnas utrymme för konsolidering framgår inte alls av hans uttalande. Departementschefens uttalande måste ju läsas efter sin ordalydelse. Eftersom han endast nämner förlustrisk är det också vad han avser. Enligt min uppfattning är departementschefens uttalanden en klar markering att konsolidering inte gäller för värdepapper.

Detta styrks ju ytterligare av min hänvisning till Hedborg m fl. Jag citerar från s 597 i SN.

”Stöd för den nu framlagda uppfattningen finns i ”Den nya företagsbeskattningen” av Gustaf Hedborg (ledamot i kommittén och rättschef i finansdepartementet), Sture Lundell och Åke Gärdin (kommitténs sekreterare) s 59 för författarna uttalar följande:

”För vissa slag av lagertillgångar godtages å andra sidan inte en så låg värdesättning som enligt huvudregeln och supplementärreglerna. Detta gäller penningförvaltande företags och försäkringsföretags placeringar av förvaltade medel i aktier, obligationer, lånefordringar m m eller skattskyldigs lager av fastigheter och liknande tillgångar beträffande vilka en sådan värdesättning finnes inte vara godtagbar. För dylika lagertillgångar har några schablonregler för beräkning av lägsta värdet vid inkomsttaxeringen inte ansetts kunna angivas i skattelagarna. Värdet skall upptagas till vad som med hänsyn till risk för förlust, prisfall m m framstår såsom skäligt. Det bör observeras att vid fastställande av lägsta tillåtna värde hänsyn endast skall tagas till risken för förlust och prisfall men däremot inte till önskemål om nedvärdering för konsolidering”. Författarna åberopade det av mig tidi-



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-24 08:22:52

gare återgivna uttalandet på sid 254—255 i propositionen.''

Lagstiftaren har haft möjlighet som Tivéus nämner att förtydliga sig under resans gång. Detta har dock inte skett trots att tillfällen funnits. I prop 1980/81:68 s 179 uttalade departementschefen följande:

''För egen del vill jag anföra följande. Den av beredningen föreslagna värderingsnivån innebär — såvitt gäller fysiska personer samt flertalet aktiebolag och andra juridiska personer — att ett lager av värdepapper inte får redovisas till lägre belopp än det lägsta av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen. En aktie som förvärvats för 100 kr och som på balansdagen är värd 98 kr får alltså inte tas upp till lägre belopp än 98 kr. Hänsyn skall enligt förslaget inte tas till t ex risken för kursfall efter balansdagen. En sådan värdering synes dock kunna komma i konflikt med BFL:s värderingsprinciper. En annan principiell nackdel hos beredningens förslag är att samma slag av tillgångar skall värderas på olika sätt beroende på vem som är tillgångens ägare. Av bl a nu angivna skäl anser jag att lager av värdepapper och liknande tillgångar även i framtiden bör tas upp till det belopp som framstår som skäligt med hänsyn till risken för förlust, prisfall m m. Jag är alltså inte beredd att nu lägga fram något förslag i frågan. Jag delar däremot beredningens uppfattning att det kan finnas anledning för RSV att utfärda anvisningar för den skattemässiga värderingen av lager av värdepapper.''

Tivéus har hänvisat till prop 1983/84:50 och gjort gällande att departementschefen bekräftat att reglerna innehåller såväl konsolidering som företagsekonomiska motiverade reserveringar för framtida förlustrisker. Vad departementschefen i själva verket gör är att han hänvisar till RSV:s anvisningar och säger att av RSV anvisade värdenivåer innehåller inslag av bl a konsolidering. Dessförinnan har han uttalat att de allmänna reglerna om lagernedskrivning inte gäller bl a värdepapper och hänvisat till lagtexten. Departementschefen har inte uttalat sig mot RSVs anvisningar och kan ha gjort samma tolkning som Tivéus. Det utesluter dock inte alls att departementschefens uppfattning om 1955 års lagstiftning är felaktig. Departementschefen kan ju inte ändra något retroaktivt utan är hänvisad till att tolka 1955 års förarbeten. Av den praxis jag redovisat är det RÅ 1978 1:76 som talar mot min uppfattning. Det var dock det som bl a var avsikten med min artikel att visa att utgången i RÅ 1978 1:76 är tveksam. SN

*Lennart de Verdier är skattejurist Vinge Grosskopf Skatttekonsulters Stockholms kontor.*



Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-24 08:22:52